

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 413/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Lexpert s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, za ktorú koná advokát JUDr. Roman Dula, vo veci namietaného porušenia jej základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13 CoE 49/2018 z 30. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], odmieta pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), na ďalšie konanie, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 CoE 49/2018 z 30. mája 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Skutkový stav možno na základe sťažnosti a jej príloh zhrnúť takto:

2.1 Sťažovateľka vystupovala pred Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) ako povinná v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 2515/2014. Na návrh oprávnenej (Správy finančnej kontroly Košice) podaný 28. apríla 2014 a žiadosť súdneho exekútora bolo okresným súdom 9. mája 2014 vydané poverenie na vykonanie exekúcie proti sťažovateľke ako povinnej. Podaním z 13. januára 2017 navrhla sťažovateľka vyhlásiť exekúciu za neprípustnú a túto zastaviť argumentom, že súd nepostupoval v súlade s § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku a bez ďalšieho konal ako s oprávneným s Úradom vládneho auditu, i keď poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané v prospech oprávnenej Správy finančnej kontroly Košice, ktorá bola k 31. decembru 2015 zrušená [v zmysle § 30 ods. 10 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 357/2015 Z. z.“)] a jej právnym nástupcom sa stal Úrad vládneho auditu (v zmysle § 30 ods. 12 zákona č. 357/2015 Z. z.).

2.2 Okresný súd uznesením sp. zn. 20 Er 2515/2014 zo 7. augusta 2017 návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie nevyhovel. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením sp. zn. 13 CoE 49/2018 z 30. mája 2018 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že „... v prípade prechodu

pohľadávky zo zákona na iný subjekt nie je potrebné uplatniť § 37 Exekučného poriadku a rozhodovať o pripustení zmeny účastníka konania na strane oprávneného“. Potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k porušeniu v sťažnosti uvedených základných práv z dôvodu nerešpektovania § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku (účinného do 31. marca 2017), podľa ktorého v exekúcii pri prechode alebo prevode práv alebo povinností možno pokračovať iba v prípade rozhodnutia súdu o zmene účastníka exekučného konania, pokiaľ súdny exekútor pri smrti alebo zániku účastníka exekučného konania nepodal návrh na zmenu účastníka, tak sa stala exekúcia neprípustnou a je potrebné ju zastaviť.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vznáša v podstate dva okruhy námietok:

a) Napadnuté uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože v otázke zmeny účastníka exekučného konania na strane oprávneného (Správy finančnej kontroly) v dôsledku jej zániku na vec neaplikoval ustanovenia § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku a ex officio v exekučnom konaní pokračoval s jej právnym nástupcom (Úradom vládneho auditu).

b) Krajský súd nezaujal k zásadnej námietke sťažovateľky uvedenej v bode 3a tohto rozhodnutia uplatnenej v odvolaní náležité stanovisko, v dôsledku čoho je rozhodnutie svojvoľné, arbitrárne i nepreskúmateľné. To, že v zmysle § 30 ods. 12 zákona č. 357/2015 Z. z. od 1. januára 2016 na Úrad vládneho auditu prešiel majetok štátu, pohľadávky a záväzky, ktoré mali v správe správy finančnej kontroly, nezakladá podľa sťažovateľky automaticky jej účastníctvo v exekučnom konaní.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd na základe uvedeného vydal tento nález:

„Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 13CoE/49/2018 uznesením zo dňa 30.05.2018 porušil práva sťažovateľa, [REDAKOVANÉ] a to právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13CoE/49/2018 zo dňa 30.05.2018 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 390,50 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu

a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

8. Krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 13 CoE 49/2018 z 30. mája 2018 v podstatnom uviedol: „*Pôvodný oprávnený... (Správa finančnej kontroly) bol v zmysle § 30 ods. 10 zákona č. 357/2015 Z.z. zrušený a jeho pôsobnosť, rovnako ako aj majetok štátu, pohľadávky a záväzky, ktoré mali k 31. decembru 2015 v správe správy finančnej kontroly, prešla na Úrad vládného auditu. Uvedená skutočnosť teda nastala v zmysle zákona a v takomto prípade platí, že o všetkom, čo bolo v zbierke zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka (§ 15 zákona č. 400/2015 Z. z.). Z uvedeného dôvodu má odvolací súd zato, že v prípade prechodu pohľadávky zo zákona na iný subjekt nie je potrebné uplatniť § 37 Exekučného poriadku a rozhodovať o pripustení zmeny účastníka konania na strane oprávneného. Na základe vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že nástupcom pôvodného oprávneného (Správa finančnej kontroly) sa stal Úrad vládného auditu, a to v zmysle zákonných ustanovení zákona č. 357/2015 Z.z. Súd prvej inštancie preto rozhodol správne, ak návrhu povinného na zastavenie exekúcie z dôvodu zániku oprávneného nevyhovel.“*

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

9.1 Podľa § 37 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“) proti inému ako tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného ako toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne do 60 dní od doručenia návrhu uznesením. Rozhodnutie sa doručí exekútorovi, oprávnenému a povinnému, ktorí sú označení v exekučnom titule, a tomu účastníkovi, na ktorého právo alebo povinnosť prešla.

9.2 Podľa § 37 ods. 4 Exekučného poriadku ak k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu dôjde po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pokračuje exekútor vo vykonávaní exekúcie na základe pôvodného poverenia, ku ktorému priloží originál právoplatného rozhodnutia súdu o pripustení zmeny alebo odpis rozhodnutia.

9.3 Podľa § 30 ods. 10 a 12 zákona č. 357/2015 Z. z. sa zrušujú správy finančnej kontroly a ich pôsobnosť podľa doterajších právnych predpisov prechádza dňom 1. januára 2016 na Úrad vládneho auditu. Majetok štátu, pohľadávky a záväzky, ktoré mali k 31.

decembri 2015 v správe správy finančnej kontroly, prechádzajú dňom 1. januára 2016 do správy Úradu vládneho auditu.

III.

10. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. V zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Zo vzájomnej súvislosti týchto ustanovení vyplýva, že dohovor a judikatúra naň sa vzťahujúca predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväzné výkladové smernice pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy základných práv a slobôd zakotvených v druhej hlave ústavy, a tým jednak normujú rámec, ktorý tieto orgány v konkrétnom prípade nemôžu prekročiť (I. ÚS 36/02), a zároveň určujú ten, v ktorom je pred týmito orgánmi možné domáhať sa rešpektovania jednotlivých aspektov „práva na spravodlivé súdne konanie“ (I. ÚS 49/01, I. ÚS 1/03). Rozhodnutiu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy, listiny a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách.

11. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže

zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné sudy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

12. Arbitrárne rozhodnutie všeobecných súdov znamená najmä (i) extrémny nesúlad právnych záverov s vykonanými skutkovými a právnymi zisteniami, (ii) interpretáciu, ktorá je v extrémnom nesúlade s obsahom právnej praxe (odklon od ustálenej judikatúry bez toho, aby boli dostatočne uvedené dôvody, na základe ktorých súd odmietol stabilizovanú výkladovú prax), (iii) nerešpektovanie kogentnej normy (interpretáciu), ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, ako aj (iv) hodnotenie dôkazov vykonaných bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej novej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery.

13. Z pohľadu ústavnoprávneho treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princíпов, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľne možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií.

14. Prípadné porušenie niektorej z noriem jednoduchého práva v dôsledku svojvôle alebo v dôsledku interpretácie, ktorá je v extenzívnom rozpore s princípmi spravodlivosti, môže byť spôsobilé zasiahnuť do základných práv, pretože uvedené závery (body 11 až 14) sa v celom rozsahu uplatňujú aj v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí, ktorý tvorí osobitný druh civilného procesu patriaci do právomoci všeobecných súdov a orgánov určených osobitným zákonom. Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona.

15. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľky a s tým spojené možné porušenie označených ústavných (základných) práv sťažovateľky.

16. Z ústavnoprávneho pohľadu treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

17. Otázkou zásadného významu v sťažovateľkinej veci je záver, či bolo (je) možné v zmysle právnej úpravy účinnej do 31. marca 2017 po vydaní poverenia aj bez právoplatného rozhodnutia súdu o zmene účastníka konania v exekučnom konaní pokračovať v exekúcii s (univerzálnym) právnym nástupcom oprávneného účastníka exekučného konania (zákonom ustanoveným univerzálnym právnym nástupcom po zrušenej právnickej osobe bez likvidácie) alebo je potrebné exekúciu z uvedeného dôvodu zastaviť.

18. K tejto otázke na podporu právnej argumentácie možno poukázať jednak na zákonné (gramatické) znenie, ale zároveň aj na koherentné komentované a judikované názory uvádzané k ustanoveniu § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení vzťahujúcom sa na túto vec (t. j. v znení účinnom do 31. marca 2017).

18.1 Z gramatického výkladu ustanovenia § 37 ods. 4 Exekučného poriadku možno zistiť, že pokiaľ dôjde k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pokračuje exekútor vo vykonávaní exekúcie na základe pôvodného poverenia, ku ktorému priloží originál právoplatného rozhodnutia súdu o pripustení zmeny alebo odpis rozhodnutia. Z vybraných komentovaných názorov právnej teórie možno odkázať na názor, podľa ktorého *„Vykonanie exekúcie prichádza do úvahy len proti tomu, kto je označený ako povinný (pasívna exekučná legitímácia) v exekučnom titule, a iba v prospech toho, kto má podľa exekučného titulu právo na plnenie (aktívna exekučná legitímácia). V praxi však nemožno vylúčiť prechod povinnosti alebo práva z exekučného titulu na inú fyzickú alebo právnickú osobu, prípadne aj na štát. K prechodu dochádza univerzálnou sukcesiou (smrť fyzickej osoby, zánik právnickej osoby bez likvidácie s právnym nástupcom, predaj podniku) a singulárnou sukcesiou, ktorá sa považuje za prevod práva alebo prevzatie povinnosti (postúpenie pohľadávky, prevzatie dlhu, zmluva o prevode vlastníckeho práva k veci). Ak došlo k prechodu alebo prevodu práva alebo povinnosti alebo k prevzatiu povinnosti po začatí exekučného konania, exekučný súd sa musí vysporiadať so zmenou uznesením podľa § 37 ods. 3. Ak dôjde k prechodu alebo prevodu práva alebo povinnosti alebo k prevzatiu povinnosti po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, v prípade pripustenia zmeny účastníka konania exekútor pokračuje vo výkone exekúcie na základe pôvodného poverenia na vykonanie exekúcie,*

ku ktorému pripojí právoplatné uznesenie o pripustení zmeny účastníka konania. Ak exekučný súd návrh na pripustenie zmeny účastníka konania zamietne, exekútor pokračuje v konaní s pôvodnými účastníkmi konania.“ (pozri ASPI komentár Iura k § 37 Exekučného poriadku).

Doplňujúci právny názor pri otázke prechodu práv a povinností z exekučného titulu po začatí exekučného konania univerzálnou sukcesiou vychádza z toho, že *„Univerzálnou sukcesiou sa v danom prípade rozumie taký prechod práva alebo povinnosti, ktorý nastal zánikom právnej subjektivity pôvodného nositeľa práva alebo povinnosti. Zánik právnej subjektivity môže v zásade nastať zánikom právnickej osoby alebo smrťou fyzickej osoby.*

Pri univerzálnej sukcesii súd nerozhoduje o pripustení zmeny účastníkov konania. Zmena procesno-právneho postavenia nastáva zo zákona v súlade s § 107 Občianskeho súdneho poriadku. Súd na zmenu účastníka prihliada z úradnej povinnosti, bez ohľadu na to, či ju účastníci oznámia. Ustanovenia § 37 ods. 3, 4 a 5 sa na univerzálnu sukcesiu v zásade použijú, avšak okrem tých ustanovení, ktoré určujú, že o pripustení zmeny rozhoduje exekučný súd.“ <zdroj [V dôvodovej správe k zákonu č. 341/2005 Z. z., ktorým sa okrem iného mení aj § 37 Exekučný poriadok s účinnosťou od 1. septembra 2005, sa uvádza: *„Účelom navrhovanej zmeny v odsekoch 4 až 6 je odstrániť nejasnosť výkladu tohto ustanovenia a zrýchliť exekučné konanie. Prax nedala doposiaľ jednoznačnú odpoveď na otázku, či vzhľadom na platné znenie § 37 musí exekútor požiadať súd o zmenu poverenia v prípade, ak po jeho vydaní dôjde k prevodu alebo prechodu práv a povinností z exekučného titulu, alebo môže v konaní pokračovať na základe pôvodného poverenia. Rovnako nie je v praxi súdov jednotný názor ani na otázku, či má súd v takomto prípade vydať nové poverenie alebo uznesením pôvodné poverenie zmeniť. Z uvedeného dôvodu niektorí exekútori súdy o zmenu poverenia žiadajú, alebo v exekúcii pokračujú bez žiadosti o zmenu poverenia. V praxi ide najčastejšie o postúpenie pohľadávky, zmenu účastníka v dôsledku dedičského konania a podobne. Predkladateľ navrhovanou zmenou upresňuje doterajšie znenie zákona a výslovne určuje, že účastníci sú vždy povinní oznámiť exekútorovi, že nastali skutočnosti odôvodňujúce prevod alebo prechod práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu.*](http://www.epi.sk/epi-komentar/Komentar-zakona-c-233-1995-Z-z.htm?fid=1621865&znenie=2017-02-01&sf=on#content.>.</p></div><div data-bbox=)

Exekútor je potom povinný v stanovenej lehote doručiť súdu návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania.“

19. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnej exekučnej veci vedenej proti sťažovateľke ako povinnej došlo na strane oprávnenej účastníčky (Správy finančnej kontroly Košice) k procesnoprávnemu nástupníctvu (*sukcesii*), teda k zmene oprávnenej účastníčky exekučného konania zo zákona (*ex lege*), a to na základe *univerzálnej sukcesie* (zrušením právnickej osoby bez likvidácie s právnym nástupcom). Keďže *univerzálna sukcesia* podľa platnej právnej úpravy účinnnej do 30. júna 2016 [§ 107 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], ako aj podľa súčasnej právnej úpravy [§ 63 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] automaticky vyvoláva procesnoprávne nástupníctvo, všeobecný súd nemusel uznesením o tejto zmene rozhodovať ani ju pripúšťať. Z uvedeného teda vyplýva, že na daný typ univerzálnej sukcesie, keď sa po zákonom zrušení právnickej osobe bez likvidácie priamo zákonom ustanovuje (univerzálny) právny nástupca, nedopadá postup upravený v ustanoveniach § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku (v znení do 31. marca 2017).

20. Podľa názoru ústavného súdu pri posudzovaní protiústavnosti konania krajského súdu má kľúčový význam v uvedenom prípade fakt, že zmena oprávneného účastníka exekučného konania so všetkými právnymi dôsledkami bola priamo založená zákonom (zákonodarcom), a preto, že tu už niet o čom rozhodovať, najmä nie vtedy, keď právna úprava je jasná a zjavne ani medzi účastníkmi nevyvoláva pochybnosti o nastolenej zmene, nie je nevyhnutné, aby bol právny stav samoučelne deklarovaný individuálnym aktom aplikácie práva (súdnym rozhodnutím), pretože tu nedochádza k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu ako pri singularnej *sukcesii* (§ 92 ods. 2 a 3 OSP, resp. § 80 CSP), alebo ako to bolo pri zámene účastníka konania (§ 92 ods. 4 OSP), ale dochádza k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu (m. m. III. ÚS 74/2018, I. ÚS 347/2017, III. ÚS 244/2016). Ústavný súd vo svojej judikatúre napokon skonštatoval, že od zámene účastníka konania je potrebné odlíšiť procesné nástupníctvo, *univerzálnu sukcesiu*, ktorá je možná – a nutná – bez akýchkoľvek obmedzujúcich podmienok, a to i tam, kde by inak možná nebola. V tomto prípade

hovoríme – z procesného hľadiska – o procesnom nástupníctve. *Univerzálnou sukcesiou* nastáva prechod práv, kedy k zmene účastníka síce dôjde, ale o tejto zmene nerozhoduje a nie je potrebný žiaden súhlas (II. ÚS 433/2011). Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu dáva dostatočne jasné a zrozumiteľné odpovede na rozhodné právne otázky tohto prípadu i odvolacie námietky sťažovateľky. S prihliadnutím na uvádzané úvahy ústavného súdu pri riešení obdobných právnych otázok nemožno závery krajského súdu označiť za neodôvodnené alebo arbitrárne (svojvoľné).

21. Vychádzajúc z citovaného ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal všetkými kľúčovými námietkami, ktoré sťažovateľka uplatnila vo svojom odvolaní a na ktoré poukazuje vo svojej sťažnosti, a právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie krajského súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje existenciu takej príčinnej súvislosti medzi ním a sťažovateľkou označenými základnými právami (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny), ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto rozhodol pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018

